

Kā uzskaitīt siltuma patēriņu dzīvoklī?

Mums katram ir sava komforta temperatūra, tāpēc ir labi, ja apkures sezonā varam pēc savām vajadzībām regulēt radiatoru siltumu. Vēl labāk - ja arī maksāt varam nevis atkarībā no dzīvokļa kopējās apsildāmās platības, bet gan par reāli patērēto siltumu. Jaunajos daudzdzīvokļu māju projektos lielākoties šāda iespēja jau pastāv. Bet ko darīt sērijveida projektu māju vai pirms simts un vairāk gadiem celto ēku dzīvokļu īpašniekiem? Iepazīstinām ar diviem iespējamajiem risinājumiem. Tomēr, jāatceras, ka lai izmantotu šos risinājumus vistīcāmāk būs nepieciešama vai nu ēkas apkures sistēmas renovācija, vismaz uzstādot termoregulatorus katram radiatoram, vai arī pilnīgi jaunas apkures sistēmas izbūve.

Risinājums Nr.1 - plūsmas siltuma skaitītājs

Tā ir ierīce, kas sastāv no siltumnesēja (apkures šķidruma) plūsmas mērītāja, diviem temperatūras sensoriem un kalkulatora, kas aprēķina enerģijas patēriņu kilovatstundās (kWh). Skaitītāju uzstāda katrā dzīvoklī. Individuālās apkures izmaksas veidojas, sasummējot maksu par izmērīto siltuma patēriņu dzīvoklī, ar siltuma patēriņu, kas veidojas no zudumiem koplietošanas cauruļvados un kāpņu telpu apsildei.

Ierīces plusi un mīnusi

- ☺ izmēra faktisko siltuma patēriņu saprotamās mērvienībās (kWh)
- ☺ vienkārši sadalīt izmaksas, nav nepieciešama komplicēta aprēķinu metode
- ☺ ja skaitītājs uzstādīts ārpus dzīvokļa, piemēram, kāpņu telpā, ir viegli iegūt rādījumu datus

- ☹ skaitītājs jāverificē ne retāk kā reizi 2 gados (papildu ekspluatācijas izmaksas)
- ☹ izmantojama tikai horizontālajās divcauruļu apkures sistēmās
- ☹ nosaka dzīvokļa kopējo, nevis atsevišķu telpu siltuma patēriņu
- ☹ daļa skaitītāja detaļu saskaras ar apkures šķidrumu, tāpēc ir palielināts bojājumu risks (lētāko modeļu kalpošanas laiks ir tikai 5-6 gadi)
- ☹ dārga sistēmas ieviešana

Risinājums Nr. 2 - siltuma maksas sadalītājs (alokators)

Siltuma maksas sadalītājs ir elektroniska mērierīce, ar kuru nosaka katra atsevišķa radiatora izstarotās siltumenerģijas proporcionalitāti dzīvokļos. Siltuma maksas sadalītājus var uzstādīt praktiski uz visa veida radiatoriem - gan jaunajiem tērauda paneļu, gan sekciju, piemēram, vecajiem čuguna radiatoriem (izņēmums ir apsildāmās grīdas). Tāpat tie der kā viencauruļu, tā divcauruļu apkures sistēmām. Maksu par siltumu aprēķina, sadalot kopējās nama apkures izmaksas proporcionāli alokatoru mērījumiem. Datu savākšanai un apkopošanai ērtāk izmantot attālinātas datu vākšanas sistēmas, lai nebūtu jāiekļūst katrā dzīvoklī.

Nama kopējās apkures izmaksas nosaka kopējais siltuma patēriņš, ko uzrāda siltuma skaitītājs siltummezglā. Savukārt katra dzīvokļa apkures izmaksas veido divas daļas: viena no radiatoriem izmērītais, bet otra - par stāvvadu, guļvadu siltumu, kāpņu telpas apsildi un siltuma zudumiem. Šo daļu attiecība dažādos namos var atšķirties un tās noteikšanas kārtība jāuzrāda metodē, ko apstiprina dzīvokļu īpašnieku vairākums. Lai sabalansētu apkures izmaksas dzīvokļos ar objektīvi zemāku siltumnoturību, piemēram, pirmajā stāvā, ēkas ārmaļā, dzīvokļu īpašnieki var papildus vienoties par siltumenerģijas maksas izlīdzinošo koeficientu piemērošanu.

Ierīces plusi un mīnusi

- ☺ uzstādot sistēmu, tiek inventarizēta ēkas apkures sistēmas, apzināti katra dzīvokļa radiatoru izmēri un to siltuma atdeve
 - ☺ ir vēlama, bet nav obligāta, visu ēkas dzīvokļu piekrišana un iesaistīšanās
 - ☺ var noskaidrot siltuma patēriņu katrā atsevišķā telpā
 - ☺ ierīces kalpošanas laiks ir 10 gadi
 - ☺ ļoti zems bojājuma risks
-
- ☹ samērā sarežģīta maksas sadalījuma metode pa dzīvokļiem
 - ☹ neņem vērā stāvvadu siltuma atdevi, kas dažādos dzīvokļos var atšķirties

Individuālo skaitītāju ierīkošana iespējama arī nerenovētās (nesiltinātās) mājās. Tomēr eksperti rekomendē pirms tam veikt ēkas siltināšanu, lai tiecoties pēc ietaupījuma, netiktu pārmērīgi pazemināta temperatūra dzīvokļos un netiktu uzsākti tehniski neatbilstoši siltināšanas pasākumi no iekšpuses, kas var novest pie paaugstināta mitruma un pelējuma rašanās telpās.

Ne plūsmas siltuma skaitītāji, ne maksas sadalītāji, protams, nesamazina siltuma patēriņu tiešā veidā, bet mudina vairāk pievērst uzmanību siltuma patēriņa ieradumiem. Tomēr, vēloties ietaupīt, nedrīkst krist galējībās. Neatbilstoša temperatūra var kaitēt gan veselībai, gan arī ēkas konstrukcijām. Pat ja paši kādu laiku dzīvoklī nedzīvojat, istabas temperatūrai nevajadzētu būt zemākai par +16°C.

Ļoti slikta prakse ir termoregulatoru aizvērt un dzīvot uz kaimiņu dzīvokļu siltuma rēķina. Tehniski gan ir iespējams noregulēt termoregulatorus tā, lai tos nebūt iespējams pilnībā aizvērt. Tomēr efektīvāk darbosies Lietuvā ieviestā metode, kur dzīvokļiem, kas patērējuši mazāk kā 50% no nama vidējā patēriņa, aprēķinot maksu tiek piemērots papildus patēriņš, lai maksājums būtu ne mazāks kā 50% no nama vidējā patēriņa. Rezultātā tiek veicināti saprātīgi siltuma patēriņa ieradumi un izskausta pārmērīga taupība.